Lietas Nr. C12255816
Lietas arhīva Nr. CA-0224-17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2017.gada 19.jūnijā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese V.Lohova
tiesnese V.Sokolova
tiesnesis I.Stivriņš
ar tiesas sēdes sekretāri L.Bistrovu

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. E/ prasībā pret /pers. F/ par servitūta ceļa atjaunošanu sakarā ar /pers. E/ apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2017.gada 7.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. E/ 2016.gada 8.jūnijā cēla Daugavpils tiesā prasību pret /pers. F/ par servitūta ceļa atjaunošanu.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka /pers. E/ pieder nekustamais īpašums "/nosaukums B/", /adrese/ ar kadastra Nr./numurs A/, kas reģistrēts /nosaukums/ zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs B/. Nekustamais īpašums sastāv no diviem zemes gabaliem (kadastra apzīmējumi /numurs C/un /numurs E/ 16,4 ha kopplatībā.

Uz minētās zemes atrodas prasītājam piederošais būvju īpašums/nosaukums A/ar kadastra Nr./numurs A/.

Nekustamajā īpašumā /nosaukumsB/ ietilpstošais zemesgabals ar kadastra apzīmējumu /numurs C/robežojas ar atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu /adrese/, kadastra Nr./numurs D/.

Piebraukšana no pašvaldības ceļa līdz prasītājam piederošajam nekustamajam īpašumam /nosaukumsB/ tiek nodrošināta ar servitūta ceļu, kas iet posmā no pašvaldības ceļa caur atbildētājai /pers. F/ piederošo zemesgabalu līdz prasītāja nekustamajam īpašumam.

[1.2] Pusēm ir strīds par minētā servitūta ceļa kvalitāti, jo ceļš ir jāsaved kārtībā. Pašlaik servitūta ceļš atrodas sliktā tehniskā stāvoklī. Prasītājs norāda, ka rudens, ziemas un pavasara sezonā minēto ceļu tā sliktās kvalitātes dēļ ar vieglo automašīnu nevar izbraukt. Tāpat prasītājam pieder zemnieku saimniecība, kas nodarbojas ar piena ražošanu. Sliktā ceļa kvalitātes dēļ bieži nav iespējas savlaicīgi nodot pienu, un saimniecība cieš zaudējumus.

Prasītājs ar atbildētāju pārrunu ceļā nespēj vienoties par servitūta ceļa remontu. Atbildētajā apstrādā savu zemi ar smago lauksaimniecības tehniku, kas arī pasliktina ceļa stāvokli.

Ņemot vērā, ka servitūta ceļu faktiski lieto prasītājs un atbildētāja, būtu jānosaka, ka atbildētāja saved kārtībā un uztur servitūta ceļa posmu no pašvaldības ceļa līdz viņai piederošajām ēkām, bet prasītājs, no atbildētajai piederošajām ēkām, līdz viņa nekustamajam īpašumam /nosaukumsB/

[1.3] Prasītājs, pamatojoties uz Civillikuma 1130., 1140., 1146., 1151.pantu, lūdz tiesu uzlikt atbildētājai par pienākumu atjaunot sabojāto ceļa servitūtu posmā no pašvaldības ceļa līdz atbildētājai piederošajām ēkām mēneša laikā pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

[2] Atbildētāja/pers. F/ rakstveida paskaidrojumos prasību neatzīst lūdz to noraidīt. Paskaidrojumos izteikti sekojoši iebildumi prasībai.

[2.1] Servitūta ceļš ir nodibināts uz /nosaukumsB/ māju zemi un minēto servitūta ceļu ikdienā izmanto prasītājs. Ceļš ir ļoti bīstams mājas /nosaukumsC/ iemītniekiem, un atbildētāja plāno iesniegt pretprasību par servitūta atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā vai servitūta ceļa izmantošanas ierobežošanu.

[2.2] Prasītājs nepamatoti vēlas, lai ceļa posmu, ko lieto visi, labotu atbildētāja, bet prasītājs labotu tikai to ceļa posmu, ko lieto viņš pats. Norāda uz Civillikuma 927.pantu, ka servitūta nodibinājums neliedz kalpojošā īpašuma īpašniekam rīkoties ar savu īpašumu, un uz 1134.pantu, ka servitūts apgrūtina lietu nevis īpašnieku, tāpēc īpašniekam nevar uzlikt jebkādus pienākumus.

Atbildētāja atsaucas arī uz Civillikuma 1151.pantu un likuma "Par autoceļiem" $6.^{2}$ pantu, norādot, ka servitūtu jāuztur un jāuzlabo servitūta izlietotājam, atlīdzinot zaudējumus kalpojošā zemes gabala īpašniekam.

[2.3] Prasītājs, norādot uz ceļa slikto stāvokli, noklusē, ka tieši viņš pārkāpj Civillikuma 1139.pantu, jo sliktā situācija uz ceļa izveidojusies tieši viņa darbības dēļ. Prasītājs, izmantojot servitūta ceļu, brauc pa to ar smago un traktortehniku, nerēķinās ne ar laika apstākļiem, ne ceļa izmantošanas iespējām. Savukārt atbildētājas īpašumā nav traktortehnikas, ko apstiprina Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras izziņa, un atbildētājai nav nepieciešamības šādu tehniku izmantot.

[2.4] Pusēm bija iespēja noslēgt izlīgumu sakarā ar pienākumu atjaunot sabojāto ceļa servitūtu posmā no pašvaldības ceļa līdz atbildētājai piederošajām ēkā.

Atbildētāja piedāvāja sabojāto ceļa posmu atjaunot prasītājam, bet pēc tā atjaunošanas, abām pusēm ceļu uzturēt kārtībā un attiecīgā stāvoklī, atbilstoši atskaitei par servitūta ceļa tehnisko novērtēšanu, kas veikts 2012.gada 17.janvārī, un atbilstoši 2012.gada 26.janvārī uzstādītām ceļa zīmēm.

Tā kā ceļa normālprofils neatbilst ceļa kategorijai, tas nevar kalpot smago transportlīdzekļu drošai pārvietošanai un no satiksmes drošības viedokļa, ceļš ir ļoti bīstams mājas /nosaukumsC/iemītniekiem, līdz ar to tika uzstādītas ierobežojošās ceļa zīmes, kuras prasītājs neievēro, pa ceļu brauc ar kravas transportlīdzekļiem un traktortehniku.

[3] Ar Daugavpils tiesas 2017.gada 7.marta spriedumu /pers. E/ prasība noraidīta pilnībā. Spriedums pamatots ar Civillikuma 1130., 1140., 1141., 1146., 1151.pantu, likuma "Par autoceļiem" $6.^{2}$ pantu.

[3.1]Tiesa konstatēja, ka prasītājam /pers. E/ pieder nekustamais īpašums adrese, uz minētā zemes gabala atrodas prasītājam piederošais būvju

īpašums /nosaukumsA/

Atbilstoši zemesgrāmatas nodalījuma izdrukai, /pers. H/ piederēja zemes īpašums/nosaukumsC/un būvju īpašums /nosaukumsD/Zemes īpašumam ir reģistrēta atzīme servitūta ceļš uz /nosaukumsB/māju zemi.

Tiesa konstatēja, ka nekustamie īpašumi /nosaukumsC/ un /nosaukumsD/ robežojas ar prasītāja nekustamo īpašumu. Konstatēts, ka servitūta ceļš iet no pašvaldības ceļa caur atbildētājas īpašumu līdz prasītāja īpašumam un ka servitūta ceļš atrodas sliktā tehniskā stāvoklī. Pusēm ir strīds par to, kuram jāatjauno bojātais servitūta ceļš.

[3.2] Pirmās instances tiesa, atsaucās uz Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 12.augusta spriedumā lietā Nr. SKC-192 pausto atziņu, ka servitūts nav nodibināms vadoties vienīgi no valdošā nekustamā īpašuma īpašnieka ērtības apsvērumiem, bet jāievēro arī iespējamo kalpojošo īpašumu īpašnieku intereses.

Spriedumā norādīts uz SIA "SKA projekts" 2012.gada 20.janvārī sagatavoto servitūta ceļa (0,330km) zemes īpašumā /adrese/, tehnisko novērtējumu, kurā konstatēts, ka ceļa normālprofils neatbilst ceļa kategorijai, tādēļ tas nevar kalpot smago transportlīdzekļu drošai pārvietošanai; ceļam vispār nav konstrukcijas un satiksme notiek pa iebraukto augu zemi, kurai ir zema nestspēja. Secināts, ka ceļš nevar kalpot smagā transporta kustībai un arī ir ļoti bīstams mājas /nosaukumsC/īpašnieku drošībai. Novērtējumā ieteikts apsvērt iespēju aizliegt kravas automobiļu braukšanu pa šo servitūta ceļu, uzstādot attiecīgu ceļa zīmi un meklējot citus piebraukšanas ceļus uz /nosaukumsB/ māju zemi vai mainot servitūta ceļa trasi ārpus mājas /nosaukumsC/ pagalma.

Spriedumā konstatēts, ka atbilstoši atbildētājas pieprasījumam VAS "Latvijas Valsts ceļi" sagatavoja ieteikumus un tika uzstādītas šādas ceļa zīmes: ceļa zīme Nr.323 (20) - maksimālā ātruma ierobežojums 20 km/stundā; ceļa zīme Nr.306 - kravas automobiļiem braukt aizliegt; un ceļa zīme Nr.308 - traktoriem braukt aizliegts.

[3.3] Tiesa konstatēja, ka kopš 2012.gada veiktā ceļa tehniskā novērtējuma, servitūta ceļa stāvoklis nav uzlabojies.

Tāpat tiesa konstatēja, ka atbildētāja Vecsalienas pagasta pārvaldē 2017.gada 25.janvārī saņēma tehniskos noteikumus pieslēguma no sava zemes gabala uz pašvaldības autoceļa Nr.96-03 "Romāni – Sīkeļe" ierīkošanai.

Tiesa atzina, ka ar prasītāja mātes /pers. I/ liecībām netika apstiprināts, ka servitūta ceļu izmanto atbildētājas radi, ka atbildētāja izmantot smago tehniku, jo atbilstoši Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras 2016.gada 2.augusta izziņai, /pers. F/ nav reģistrēta neviena traktortehnikas vienība. Tiesa lietas izskatīšanas gaitā neguva pierādījumus, ka atbildētāja apstrādā zemi ar smago lauksaimniecības tehniku, kas bojā servitūta ceļu, un, ka fotogrāfijās redzamajam traktoram atbildētājas pagalmā ir saistība ar atbildētāju.

Ņemot vērā liecinieces /pers. I/ liecības, ka prasītājam /nosaukumsB/ mājās ir vidēja saimniecība, arī govis, tādēļ piena kombināta mašīna pēc piena brauc pa servitūta ceļu, tiesa secināja, ka kompetentu iestāžu dotos norādījumus par servitūta ceļa izmantošanu prasītājs neievēro, pārkāpjot ceļu satiksmes noteikumus, jo neievēro aizliegumu braukt kravas automobiļiem un traktoriem.

[3.4] Tiesa atzina, ka servitūta izlietošanai nepieciešamie kalpojoša nekustamā īpašuma uzturēšanas un labošanas darbi ir jāveic servitūta izlietotājam, jo servitūts viņam dod labumu un servitūta izlietošana ir viņa interesēs. Servitūta izlietotājs nedrīkst ar savu darbību pasliktināt kalpojošo nekustamo īpašumu, viņam jāizlabo bojājumi, kas radušies servitūta izlietošanas dēļ.

Tiesa konstatēja, ka prasītājs iesniedzis pierādījumus par iespējamiem ceļa remonta izdevumiem, piedāvājot noslēgt izlīgumu un vienoties par izdevumu sadalīšanu starp abām pusēm, pa 600 EUR no katras puses. Tiesa atzina, ka šiem pierādījumiem nav būtiskas nozīmes, jo prasība par naudas summas piedziņu vai ceļa atjaunošanai radušos izdevumu sadalīšanu netika celta.

Tiesa neguva pierādījumus prasītāja apgalvojumam, ka atbildētāja liek šķēršļus ceļa atjaunošanai.

[3.5] Prasītāja atsauci uz Civillikuma 1071.pantu, kas paredz, ka uz kopējo lietu gulošās nastas, apgrūtinājumi un lietas uzturēšanai vajadzīgie izdevumi jānes kopīpašniekiem samērīgi ar viņu daļām, tiesa atzina par nepamatotu, jo puses nav uzskatāmas par kopīpašniekiem.

[3.6] Tiesa secināja, ka prasītājs, izmantojot ceļa servitūtu, nav izrādījis pienācīgu rūpību par ceļu, nav veicis pasākumus ceļa sakārtošanai. Prasītājs nav pierādījis, ka tikai atbildētāja izmanto servitūta ceļu un neievēro pienācīgu rūpību un tādēļ tai būtu pienākums atjaunot sabojāto ceļa posmu no pašvaldības ceļa līdz viņai piederošām ēkām.

[4] Prasītājs/pers. E/ iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apjomā. Norādīts, ka tiesa nav pietiekami pareizi izvērtējusi ar lietas apstākļiem saistītos pierādījumus, kas noveda pie neobjektīvas attieksmes iztiesāšanas gaitā, kā arī taisnīguma, pušu līdztiesības un vienlīdzības tiesību principa neievērošanas, neatrisināja strīdīgo situāciju. Apelācijas sūdzība pamatota ar sekojošiem argumentiem.

[4.1] Spriedumā ir atsauce uz Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 12.augusta spriedumu lietā Nr. SKC-192. Līdzīgi tajā norādītajiem jēgai un būtībai prasītājs bija iesniedzis kā pierādījumu savu piedāvāto izlīguma variantu, kas paredz strīda atrisināšanas vienlīdzīgu veidu un principus, gan priekš valdošā, gan kalpojošā īpašuma īpašniekiem. Atbildētāja tam nepiekrita, bet tiesa nepievērsa iesniegtā pierādījuma izvērtēšanai pienācīgo uzmanību, izlemjot par labu atbildētājai.

[4.2] Atbildētājas paskaidrojumi balstīti tikai uz apgalvojumiem, tomēr tiesa izskatot lietu, nepamatoti tiem deva priekšroku.

Atbildētājas iesniegtais 2012.gada 20.janvāra SIA "SKA projekts" servitūta ceļa zemes īpašumam /nosaukumsC/ tehniskais novērtējums kā pierādījums vērtējams kritiski. To veikusi privāta kompānija ar nezināmu pieredzi šādā jomā nevis kāds pazīstams valsts uzņēmums, piemēram "Latvijas valsts ceļi". Turklāt šis novērtējums jau tika izmantots citas lietas izskatīšanā 2013.gada 11.jūlijā, prasībā pret Vecsalienas pagasta pārvaldi, par servitūta anulēšanu un atzīmes dzēšanu zemesgrāmatā, kur prasība tika noraidīta.

[4.3] Nepiekrīt tiesas secinājumam, ka nav pierādīta šķēršļu likšana no atbildētājas puses ceļa atjaunošanai. Par pretējo liecina aizlieguma un ierobežojuma ceļa zīmju uzstādīšana uz servitūta ceļa, kas faktiski liedz prasītājam veikt savu saimniecisko darbību un pilnvērtīgi dzīvot.

[4.4] Nepamatoti ir tiesas secinājumi, ka prasītājs neievēro ceļu satiksmes noteikumus un aizlieguma zīmju norādījumus, jo tie balstīti uz nepierādītiem atbildētājas apgalvojumiem, kam nav apstiprinājuma no kompetentu valsts iestāžu puses.

[4.5]Norādīts, ka atbildētājas pievienotais servitūta ceļa tehniskais novērtējums, kur iekļauts zemes robežu ierādīšanas akts ar norādi uz kopējo zemes robežu, norāda, ka uz kopīpašniekiem attiecas Civillikuma 1071.pants.

[4.6] Tiesas viedoklis, ka lietas izskatīšanas gaitā nav gūti pieradījumi atbildētājas zemes apstrādāšanai ar smago lauksaimniecības tehniku ir kļūdains. Lietas materiāliem pievienotās fotogrāfijas par prasītājas pagalmā esošo traktortehniku liecina par pretējo.

[4.7] Kritiski vērtējami atbildētājas iesniegtie 2017.gada 25.janvāra tehniskie noteikumi pieslēguma ierīkošanai no sava zemes gabala uz pašvaldības auto ceļu Nr.96-03 "Romāni- Sīkeļe". Pirmās instances tiesas sēdes laikā, uz uzdoto jautājumu par darbu veikšanas aptuvenajiem termiņiem, atbildētājas pārstāvis nevarēja atbildēt. Līdz ar to nav zināms ne darbu saskaņošanas laiks ar kompetentām iestādēm, ne darbu uzsākšanas termiņi.

[4.8] Sūdzības iesniedzējs nepiekrīt tiesas secinājumam, ka viņš, izmantojot ceļa servitūtu, nav izrādījis pienācīgu rūpību un nav veicis pasākumus ceļa sakārtošanai līdz savam ēku īpašumam, jo faktiskie apstākļi liecina par pretējo. Gluži pretēji, atbildētājas nepiekāpība, bezatbildība, šķēršļu likšana ceļa bojājumu novēršanai un tā atjaunošanai, novedusi pie neatrisinātas konfliktsituācijas.

[5] Atbildētāja paskaidrojumā par apelācijas sūdzību norāda, ka tā nav pamatota un lūdz to noraidīt. Prasītājs nav norādījis, kā izpaužas sprieduma nepareizība, kā arī nav iesniedzis pierādījumus saviem iebildumiem.

Norāda, ka 2017.gada 2.aprīlī patvaļīgi no servitūta ceļa tika noņemtas ceļa zīmes Nr.323 (20) – maksimālā ātruma ierobežojums 20 km/stundā, N.306 – kravas automobiļiem braukt aizliegts un ceļa zīme Nr.308- traktoriem braukt aizliegts. Ir pamats uzskatīt, ka to veikuši ir mājas /nosaukumsB/ iemītnieki vai to radinieki.

Par pie mājas /nosaukumsD/ patvaļīgi noņemtajām zīmēm 2017.gada 3.aprīlī tika uzrakstīts iesniegums Valsts policijā, bet 2017.gada 10.aprīlī saņemts paziņojums par administratīvās lietvedība Nr. 325 uzsākšanu.

Izskatot lietu pirmās instances tiesā prasītājs norādīja, ka servitūta ceļš ir "katastrofālā stāvoklī", bet pats neievēro un ignorē uzstādītās ceļa zīmes, braucot par ceļu ar transportlīdzekļiem, kuru izmantošana uz minētā ceļa ir ierobežota ar ceļa zīmēm.

[6] Tiesas sēdē prasītāja /pers. E/ pilnvarotais pārstāvis /pers. K/ uzturēja apelācijas sūdzību uz tajā norādītajiem pamatiem. Papildus paskaidroja, ka servitūta ceļš joprojām nav sakārtots. Pārstāvis piekrita, ka tā stāvoklis atbilst SKA projekts atzinumā konstatētajam, bet nepiekrīt šajā atzinumā izteiktajiem secinājumiem. Prasītājs šogad ar savu traktoru izlīdzināja bedres uz ceļa, lai pie viņa mājas varētu piebraukt piena mašīna, kas pēc piena brauc trīs reizes nedēļā. Prasītājs uzskata, ka uz viņu neattiecas uz ceļa uzstādītās ierobežojošās ceļa zīmes. Prasītājs vēlas, lai ceļa sakārtošanā piedalās arī atbildētāja, kura retāk kā prasītājs, bet arī izmanto šo ceļu. Atbildētāja ir saskaņojusi pašvaldībā projektu sava piebraucamā ceļa ierīkošanai, bet pagaidām vēl nav to ierīkojusi.

[7] Atbildētājas/pers. F/ pilnvarotais pārstāvis /pers. L/ apelācijas sūdzību un prasību neatzina. Uzskata, ka servitūta ceļš ir jāsakārto un jāuztur prasītājam, jo zemesgrāmatā servitūts ierakstīts par labu /nosaukumsB/ mājām. Prasītājs pārsvarā to arī izmanto un ir sabojājis, braucot pa to ar smago tehniku. Atbildētājai ir izstrādāts projekts jauna ceļa būvniecībai, kas līdz viņas mājām ies citā vietā un ko izmantos tikai viņa.

Motīvu daļa.

[8] Noklausoties pušu paskaidrojumus, novērtējot apelācijas sūdzības izteiktos argumentus kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētāja apelācijas sūdzība nav pamatota un prasība ir pilnībā noraidāma.

[8.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tajā lūgtajā apjomā un atbilstoši 430.panta trešajai daļai tiesai nav jāpārbauda fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Pirmās instances tiesa konstatējusi un lietā nepastāv strīds par to, ka prasītājam pieder nekustamais īpašums /adrese/ar kadastra Nr./numurs C/, kas robežojas ar īpašumu /adrese/, ar kadastra Nr./numurs D/.

Tiesa nepamatoti norādījusi, ka atbilstoši zemesgrāmatas nodalījuma izdrukai nekustamais īpašuma /nosaukumsC/ piederēja /pers. H/, kam nav nozīmes lietā, jo atbilstoši ierakstam zemesgrāmatā īpašums /nosaukumsC/ no 2013.gada 8.oktobra pieder atbildētājai /pers. F/.

Zemes īpašumam /nosaukumsC/ ir reģistrēta atzīme - servitūta ceļš uz /nosaukumsB/māju zemi 0,33 km. Konstatēts, ka servitūta ceļš iet no pašvaldības ceļa caur atbildētājas īpašumu līdz prasītāja īpašumam un ka servitūta ceļš atrodas sliktā tehniskā stāvoklī. Starp pusēm pastāv strīds par to, kuram jāatjauno bojātais servitūta ceļš.

[8.2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Daugavpils tiesas 2017.gada 7.marta spriedumā ietvertā argumentācija ir pareiza un pietiekama un pilnībā tai pievienojas.

[9] Apelācijas sūdzībās norādītie motīvi un argumenti nevar ietekmēt pirmās instances tiesas spriedumā norādīto secinājumu un atzinumu pareizību.

[9.1] Gan pirmās instances tiesa, gan prasītājs atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 12.augusta spriedumu lietā SKC-192, kura tēzē norādīts, ka servitūts nav nodibināms vadoties vienīgi no valdošā nekustamā īpašuma īpašnieka ērtības apsvērumiem, bet varianta izvēlē jāievēro arī iespējamo kalpojošo īpašnieku intereses.

Civillietu kolēģijas ieskatā minētais spriedums un tajā izteiktā tēze nav saistāmi ar izskatāmās lietas apstākļiem, kur netiek lemts jautājums par ceļa servitūta nodibināšanu, kā tas bija lietā SKC-192, bet gan par esošā servitūta ceļa uzturēšanu.

Apelācijas sūdzībā norādītais, ka tiesa kā pierādījumu nav ņēmusi vērā un vērtējusi prasītāja piedāvāto izlīgumu, nav pamats, lai pārvērtētu pirmās instances tiesas izdarītos secinājumus. Civilprocesa likuma 17. nodaļā ir uzskaitīti civilprocesā pieļaujamie pierādīšanas līdzekļi un izlīgums pie tādiem nepieder.

Izlīgums saskaņā ar Civillikuma 1881.pantu ir līgums, ar kuru tā dalībnieki kādu apstrīdamu vai kā citādi apšaubāmu savstarpēju tiesisku attiecību, savstarpēji piekāpdamies, pārvērš par neapstrīdamu un nepašaubāmu. Tādējādi izlīgums ir iespējams tikai tad, kad strīda novēršanai abas puses ir gatavas savstarpēji piekāpties. Vienas puses piedāvājums noslēgt izlīgumu ir puses gribas izpaudums atrisināt strīdu tai pieņemamā veidā, kuram otra puse var piekrist vai nepiekrist, un šāds izlīguma piedāvājums nerada nekādas tiesiskas sekas un neuzliek otrai pusei nekādus pienākumus.

[9.2] Lai gan prasītājs vēlas, lai tiesa kritiski vērtētu kā pierādījumu atbildētājas iesniegto 2012.gada 20.janvāra SIA "SKA projekts" servitūta ceļa zemes īpašumam/nosaukumsC/tehnisko novērtējumu, prasītāja pārstāvis tiesas sēdē atzina, ka tajā konstatētais servitūta ceļa stāvoklis atbilst dabā esošajam. Minēto apliecināja arī tiesas sēdē apskatītās fotogrāfijas, no kurām redzams, ka ceļa stāvoklis ir slikts, kam piekrita abas puses, un lietā par šo apstākli nepastāv strīds.

Prasītājs nepiekrīt SIA "SKA projekts" secinājumu daļai, kur atzinuma sniedzējs izsaka savus apsvērumus par nepieciešamību ierobežot satiksmi pa servitūta ceļu vai izveidot to citā vietā. Tomēr minētie secinājumi, pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēja viedoklim, nav izmantoti kā argumenti pirmās instances tiesas spriedumā, jo izskatāmā strīda priekšmets ir atbildētājas pienākums saremontēt servitūta ceļu nevis tā izmantošanas kārtība un atrašanās vieta, par ko prasība nav celta.

[9.3] Kā norādīts apelācijas sūdzībā, tad ierobežojošo zīmju izvietošana uz servitūta ceļa, ko veica atbildētāja, traucē prasītājam izmantot ceļu gan ikdienas vajadzībām, gan saimnieciskajai darbībai, bet šis apstāklis nav saistīts ar šajā lietā izskatāmo jautājumu par pienākumu savest kārtībā ceļu. Lietā netika konstatēti apstākļi, ka prasītājs censtos servitūta ceļu savest kārtībā, veicot tā remontdarbus, un atbildētāja viņam to būtu liegusi vai likusi šķēršļus.

[9.4] Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē apstiprināja, ka prasītājs neievēro atbildētājas uz servitūta ceļa uzstādītās ierobežojošās ceļa zīmes, uzskatot, ka uz viņu tās neattiecas, tāpēc pirmās instances tiesas secinājumus par šiem apstākļiem nevar atzīt par nepamatotiem.

[9.5] Pirmās instances tiesa pareizi atzina, ka puses nav atzīstamas par kopīpašniekiem, un prasītājs kļūdaini uzskata, ka abu zemes īpašumu

kopīga robeža varētu norādīt uz kopīpašuma pastāvēšanu.

Saskaņā ar Civillikuma 1067.panta pirmo daļu īpašuma tiesība, kas pieder uz vienu un to pašu nedalītu lietu vairākām personām nevis reālās, bet tikai domājamās daļās, tā ka sadalīts vienīgi tiesību saturs, ir kopīpašuma tiesība.

Kā redzams no lietā iesniegtajiem zemesgrāmatu nodalījumu norakstiem, tad īpašuma /nosaukumsB/vienīgais īpašnieks ir /pers. E/, bet īpašuma /nosaukumsC/ vienīgā īpašniece ir /pers. F/.

Līdz ar to puses nav atzīstamas par kopīpašniekiem ne uz vienu no abiem īpašumiem, un pušu tiesiskajās attiecībās nav piemērojams Civillikuma 1071.pants, kas nosaka, ka uz kopējo lietu gulošās nastas, apgrūtinājumi un lietas uzturēšanai vajadzīgie izdevumi jānes kopīpašniekiem samērīgi ar viņu daļām.

Civillikuma 1130.pantā noteikts, ka servitūts ir tāda tiesība uz svešu lietu, ar kuru īpašuma tiesība uz to ir lietošanas ziņā aprobežota kādai noteiktai personai vai noteiktam zemes gabalam par labu. Atbilstoši minētajam pantam prasītājam kā zemes gabala /nosaukumsB/ īpašniekam ir tiesības lietot svešu lietu – ceļu, kas iet pa atbildētājas zemes gabalu un ir tā daļa, ierobežojot viņas kā īpašnieces tiesības uz šo īpašuma daļu. Tomēr prasītāja tiesības lietot svešu zemes daļu kā ceļu nepiešķir viņam uz to kādas citas tiesības un neatņem arī lietas – zemes gabala īpašnieka tiesības pašam lietot un izmantot savu īpašumu.

[9.6] Pirmās instances tiesa nekonstatēja pierādījumus apstāklim, ka atbildētāja apstrādā zemi ar smago lauksaimniecības tehniku, kas bojā servitūta ceļu, un ka fotogrāfijās redzamajam traktoram atbildētājas pagalmā ir saistība ar atbildētāju. Civillietu tiesas kolēģija pievienojas šiem secinājumiem un tiesai nav pamata uzskatīt, ka lietai pievienotā fotogrāfija ar pagalmā stāvošu traktoru pierādītu apstākli, ka atbildētāja, izmantodama traktortehniku, ir sabojājusi servitūta ceļu. Tajā pašā laikā prasītāja pārstāvis norādīja, ka pa servitūta ceļu trīs reizes nedēļā līdz prasītāja mājām pēc piena brauc smagais autotransports un prasītājam ir lauksaimniecības tehnika, tajā skaitā traktors, kas brauc pa servitūta ceļu.

Apstāklim, kas un cik lielā mērā ir izmantojis un sabojājis servitūta ceļu, būtu nozīme, ja būtu celta prasība par zaudējumu vai ceļa remontā veikto ieguldījumu atlīdzināšanu, kas nav izskatāmās lietas priekšmets, uz ko norādīts arī pirmās instances tiesas spriedumā.

[9.7] Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka izskatāmajā lietā nav nekādas nozīmes apstāklim, ka atbildētāja plāno ierīkot savām vajadzībām citu piebraucamo ceļu un šim nolūkam ir izstrādājusi projektu.

[9.8] Tiesa nevar piekrist prasītāja pozīcijai, ka atbildētājas nepiekāpība, bezatbildība un šķēršļu likšana ceļa bojājumu novēršanai novedusi pie neatrisinātas konfliktsituācijas. Kā paskaidroja tiesas sēdē prasītāja pārstāvis, tad prasītājs ir gatavs remontēt servitūta ceļu posmā no atbildētājas mājām līdz savām mājām, un vēlas, lai prasītāja sakārtotu ceļu posmā no pašvaldības ceļa līdz savām mājām. Arī prasītāja piedāvātajā izlīgumā paredzēts, ka visa servitūta ceļa 0,33 km garumā, kas iet no pašvaldības ceļa caur atbildētājai piederošo zemesgabalu /nosaukumsC/ līdz prasītāja nekustamajam īpašumam /nosaukumsB/remontdarbu izmaksas 1200 EUR būtu dalāmas uz pusēm, no katra pa 600 EUR.

Šādā gadījumā veidojas situācija, ka prasītājam ir pienākums remontēt tikai to ceļa posmu, ko izmanto viņš viens pats, savukārt atbildētājai būtu pienākums remontēt ceļa posmu, ko izmanto abi, gan prasītājs, gan atbildētāja, lai gan faktiski atbildētāja lieto tikai to ceļa daļu, kas iet līdz viņas mājām, bet prasītājs lieto visu ceļu. Šāda prasītāja pozīcija nav taisnīga attiecībā pret atbildētāju un atbildētājas nepiekrišanu piedāvājumam nevar vērtēt kā šķēršļu likšanu ceļa remontam.

Atbilstoši Civillikuma 1151.pantam, ja servitūta izlietošanai vajadzīgs uzturēt un izlabot kalpojošo lietu, tad tas jādara servitūta izlietotājam, jo servitūts viņam dod labumu un servitūta izlietošana ir viņa interesēs. Tas ir servitūta izlietotāja blakus pienākums, jo viņš ar savu darbību nedrīkst pasliktināt kalpojošo nekustamo īpašumu.

Servitūts jau pats par sevi ir apgrūtinājums un īpašuma tiesību ierobežojums īpašniekam pašam lietot savu lietu, tāpēc atbilstoši Civillikuma 1139.pantam katram, kam pieder servitūta tiesība, jāizlieto tā taisnprātīgi, saudzējot pie tam pēc iespējas cita īpašuma tiesību. Kā atzīts tiesu praksē un juridiskajā literatūrā, servitūta izlietotājam sava tiesība jāizmanto tā, lai kalpojošā nekustamā īpašuma īpašnieka tiesība uz savu lietu tiktu ierobežota tikai tiktāl, ciktāl šāds ierobežojums ir absolūti nepieciešams.

Līdz ar to ne vien nepamatoti, bet prettiesiski būtu prasīt no kalpojošā nekustamā īpašuma īpašnieka uzturēt servitūta ceļu, ko savām vajadzībām izmanto cita persona. Civillikuma 1140.pantā noteikts kalpojošās lietas īpašnieka pienākums nelikt šķēršļus servitūta ceļa izlietotājam, bet nav noteikts pienākums uzturēt kārtībā citas personas labā nodibināto servitūtu.

Rezolutīvā daļa.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

noraidīt pilnīgi /pers. E/ prasību pret /pers. F/ par pienākuma uzlikšanu atjaunot sabojāto ceļa servitūtu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2017.gada 3.jūlija, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 EUR.

Pilns spriedums sastādīts 2017.gada 3.jūlijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese V.Lohova

Tiesnese V.Sokolova

Tiesnesis I.Stivriņš